

לא דורכים אותו בנעליים.

**

אבל רגע, למה במקום של קודש אסור לדרוך עם נעליים? כי הם מלוכלכות? ואם טבלתי אותם במים, אז אני כן הולך איתם בבית? אז אני כן עולה איתם להר הבית?

ודאי שלא. בבית לא הולכים עם נעליים. רק עם "נעלי בית".

ולמה?

ובמילים אחרות 'מהו סוד הנעלי בית'? למה במקום של קודש, הולכים בנעלי בית?

אז הנה רבותי, קחו פסוק נפלא, שמובא בעת התגלות השי"ת לאלהיה הנביא (מלכים א, יט יא-יב) בהר סיני. כך כתוב שם: וְהָיָה ה' עִבְרֵי וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לְפָנָיו ה', לֹא בְרוּחַ ה' וְאַחַר הָרוּחַ רָעַשׁ, לֹא בְרַעַשׁ ה'. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ, לֹא בְאֵשׁ ה' וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְּקָה.

אתם מבינים רבותי?

אליהו הנביא עומד ומדבר לפני השם, והוא מחכה שהשם יענהו. הוא שומע רוח גדולה וחזק מפרק הרים, מה יותר מתאים למלך גיבור שאין קץ וסוף לגבורתו - מלהתגלות באמצעות רוח פרצים אדירה? ולא!

אולי ברעש, אולי באש? לא!

קול דממה דקה. כאן השם מתגלה.

**

אתם יודעים מה ההבדל בין אדם שמדבר ב"רעש" וב"רוח", לבין אדם שמדבר ב"קול דממה דקה"?

אדם שמדבר ברעש גדול, זה אדם שחוץ מהמסר שהוא אומר במילים, הוא אומר עם הרעש שלו הרבה מעבר למסר הזה. ובדרך כלל המסר הזה הוא משהו שקשור לעתיד. או לעבר.

לפעמים הוא אומר: 'תראו כמה אני מדבר מקסים, תראו אלו פנינים אני מפיק מפי, כדאי לכם לקרוא לי להרצות שוב!'

לפעמים הוא אומר: 'למה עד היום לא שמעתם מה שיש לי לומר, מה אתם לא רואים כמה נכונים דברי?'

לפעמים הוא אומר: 'אם קראו לי כאן רק בשביל לדבר, חבל על הכסף של הנסיעה, העיקר שתקנו ממני את קורס שאני רוצה להציע לכם בסוף ההרצאה...'

אבל המילים החתוכות שיוצאות מפיו, עכשיו, הרגע - הם, איך נאמר, לא נפקא מינא גדולה. העיקר מה היה. העיקר מה יהיה.

לא כן אדם שממוקד במה שהוא מדבר, והוא בכלל לא רוצה להרשים, ולא לקנות את לב שומעיו, ולא לפתוח סדרה שלימה אחרי מה שהוא יאמר כאן,

אדם כזה מדבר בקול דממה דקה.

אבל כל מילה יצוקה. מלאת משמעות. מלאה בתוכן. אפשר ללמוד כל מילה שיוצאת מפיו, כי הוא התכוון רק אליה.

וזה לא רק בדיבור:

גם בתנוחת גוף, יש אחד שהוא יושב בצורה של "רעש" ו"רוח", או איך שקוראים לזה בלשון העם "בדרמטיות". ויש אחד שיושב בצורה של "דממה דקה".

רווח להתבונן

עלון מס' 11
פרשת בא

מאמרי התבוננות והתחברות בעבודת הנפש והנשמה

סודם של נעלי הבית

וְכָכָה תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים נְעָלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם וְאַכְלַתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפוּזוֹן פֶּסַח הוּא לָהּ (שמות יב יא).

הרב מבריסק, הגאון הקדוש רבי יצחק זאב הלוי סולובייצק זצ"ל, מפתיע ואומר כך: לשם מה בא ציווי מיוחד לאכול את קרבן הפסח כאשר נעליהם ברגליהם, וכי למה מעיקרא היו הם לפי דעתם חולצים את נעליהם, עד שהיה צריך הקב"ה להורות להם במיוחד, שלא, שינעלו נעלים לרגליהם?

והוא עונה: מקום של קודש, מצריך חליצת מנעלים, וכפי שהזכיר הקב"ה את משה רבינו בהתקרב להר סיני: וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הָלֶם שֶׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדָמָת קֹדֶשׁ הוּא. כך אנחנו מוצאים גם בעלות עם ישראל על הר הבית, באו חכמים במשנה (ברכות פ"ט מ"ה), והורו חד משמעית: לא יִכְנֹס לְהַר הַבַּיִת בְּמַקְלוֹ, וּבְמַנְעָלוֹ.

מטעים הרב מבריסק ואומר: בעצם, ליל הסדר, ליל קודש הוא, אין זה מתאים לדרוך על הקרקע אשר סביבות שולחן ליל הסדר, במנעלים שעל רגליהם. על כן, אם היו בני ישראל שומעים לקול הנובע מליבם, ודאי היו חולצים את מנעליהם. אבל בגלל סיבות אחרות, מצווה הקב"ה שבעת אכילת קרבן הפסח במצרים, כן ינעלו נעליים.

ולמה אני אומר שהרב מבריסק מפתיע? כי יש מסר ענק בין המילים שלו. ובין התבוננות שבולטות מפשטות דבריו, שקועות להם תובנות אחרות. מפתיעות בהחלט.

אני קורא לתבוננות הללו:

סוד ה"נעלי בית".

**

ברוב בתי ישראל, הכניסה של האבא נראת כך: אבא פותח את הדלת, וזורק לחלל הבית ש-ל-ו-ם! נחמד. ומיד, ממש ליד הדלת, לפעמים עוד לפני שפושט את הכובע והחליפה, אבא חולץ את הנעליים. ואם הוא משתייך לקהילות שמחמירות מאד מאד לא ללכת יחף, או בלשונם "בארוועס" - אז יש ילד קבוע, שהוא ממונה להביא לאבא מצרך חשוב ביותר - הנעלי בית של אבא.

אתם יודעים כמה קדושה יש בנעלי בית של אבא?

הנה בא הרב מבריסק ואומר: מקום קודש, לא דורכים בו עם נעליים.

הבית, המקום שבו אנחנו מגדלים את ילדנו. המקום שבו אנחנו מתגברים לפעמים על כעסינו. המקום שבו אנו משתדלים לכבד ולהתכבד מנשותינו - אדמת קודש הוא.

והכלי הזה עשוי לתת לו בהירות והשלמה עם המצב שהוא נמצא בו עכשיו, ולחבר אותו עם השם יתברך היוצר אור ובורא חושך, עושה שלום ובורא רע.

ודווקא על ידי ישיבה כזו רגועה, והתבוננות פנימית מעמיקה, ונתינת מרחב ביטוי לנשמה בלי "איומי נעליים" -

רק אז תוכל ללכת באמת. לצעוד בבטחון ובעוצמה פנימית, גם אחרי שתנעל את הנעליים. גם כשתתנגש עם המטלות שהעולם המסועף מציב בפניך.

**

היציאה ממצרים היתה בהחלט גאולה. גאולה מקושי השעבוד של פרעה וטומאת חרטומיו ונוגשיו. אבל מה שקרה שם במצרים הפסיק באמצע העבודה. כי הוכרחה לבוא חופזה, מהירות, חוסר יישוב הדעת - נעליכם ברגליכם...

אבל היום, מה השם רוצה מאתנו היום? הנה אנחנו רואים בפירוש, שנה ועוד שנה ועוד שנה, לאט לאט.

כי הגאולה העתידה היא גאולה כללית הבנויה מפרטים רבים, אנשים רבים שעושים עבודה פנימית, נכנסים להרפייה, נכנסים ליישוב הדעת, נועלים נעלי בית, ומשתדלים לשמוע את קולות הנשמה, כאביה ומצהלותיה.

כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכוני כי הלך לפניכם ה' ומאספכם אליהי ישראל (ישעיה נב יב).

נהלך ברגש

מילון רגשות, ניתוח, והגדרה

אהבת עצמי דוגמא לאהבת אחרים

סוגי האהבות שאנחנו פוגשים במצות התורה, הם שתיים:

א) "אהבת הזולת" - ובכללה "אהבת ישראל", "אהבת הגר". ואולי עוד.

ב) "אהבת השם".

שתי האהבות האלו מפורשות בכתובים, וכמה מהם אף חזרו ונשנו כמה פעמים.

אולם ישנה אהבה אחת שהיא איננה מצוה, אבל היא כתובה בתורה, על כל פנים בין השורות. הנה: וְאַהֲבֶתָּ לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ (ויקרא פרק יט).

כאשר התורה באה להורות לאדם איך לאהוב את זולתו, היא מוציאה לו סרגל מדידה, ואומרת לו, לפי זה - תאהב את חברך.

ומה הוא הסרגל מדידה?

אתה.

תבחן בבקשה כמה אתה אוהב את עצמך?

וכאן מזדקקים כמה מהשומעים, וממש לא יכולים לקבל את זה: אם אני שקוע באהבה של עצמי: זה אגואיזם! זה נרקסיוזם! זה ריכוז עצמי! זה אנוכיות!

אבל התורה חושבת אחרת, ומצווה אחרת.

אם אתה רוצה לאהוב, אתה חייב דבר ראשון לאהוב את עצמך. לכבד את עצמך. לדעת מה מהנה אותך. מה לא נעים לך. ורק אם תדע איך לאהוב את עצמך, ותוכל לשפוך אהבה סביבך, לרעך, וגם - וְאַהֲבֶתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ.

וגם כאן חוזר על עצמו ההבדל העצום ביניהם:

הרעשן והרוחן יושב עד שתגמר הסעודה, או עד שתסתיים הפגישה, או בגלל שהוא עייף מהדרך.

והאדם שחי בקול דממה דקה, יושב עכשיו על הכסא. וממלא את הכסא בהווייתו, בנוכחותו העכשוית.

צדיקים הסבירו את הנאמר על הקב"ה כביכול (יחזקאל א) וְעַל הַפֶּסַח דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלִמְעָלָה, ואמרו: כשיושבים על הכסא אז הוא אדם, [אז מען זיצט אויף דער שטיל, דעמאלט איז מען א מענטש].

**

יש לאדם נשמה קדושה. הנשמה היא חלק אלוק ממעל, והיא רוצה לדבר, היא רוצה לומר ולספר מה הסיבה שלשמה היא ירדה לעולם? מה התפקיד שלה בעולם? מה יגרום לה סיפוק ואושר? מה יתן לה שמחה?

ועומד גוף האדם, המלביש את הנשמה ומחבר אותה לטבע, והוא בודק, עם מדחום, עם סרגל, עם מד מטר, עם כל כלי העבודה שבהם הישמעאלים הרכיבו אצלו בבית את תקרת הגבס בסלון.

והוא מודד אותה עם נעליים - - -

'למה את עצובה?' 'אולי תקחי כדור משכך כאבים?' 'נו, אולי כבר תחייכי, אל תתמסכני כל כך!' 'יש אנשים שסובלים יותר ממך! בעצם יש אנשים שסובלים, את לא סובלת בכלל, את סתם קנטרנית!'

או: 'מה איתך, את מספיק רוחנית? מספיק לומדת? הולכת כמו שצריך? מתפללת כמו שצריך?'

הלו הלו - עצור!

הנשמה היא קודש, המקום שאתה עומד עליו אדמת קודש הוא. של נעליך מעל רגליך!!!

תנעל נעלי בית!

וכך, בעודך חלוץ מנעלים, לא רוצה להשיג, לא רוצה להשוות, לא רוצה לרוץ, כך אתה מתחיל לבדוק את הנשמה.

**

ואתם יודעים, שורש המילה "מנוחה" הם האותיות נ.ח.

ומהאותיות נ.ח. אפשר להרכיב כמה מילים נפלאות ועצומות, שהם כל כך מבטאות קדושה.

נחת רוח. שלמה המלך אומר (קהלת ד ו) טוב מלא כף נחת ממלא חפנים עמל ורעות רוח.

הנחיה. נחמה. ובהיפוך אותיות, גם חן.

כשאתה במנוחה, כשאתה בהרפייה, אתה מגלה את הנשמה. איך אומר דוד המלך (תהלים מו יא) הֲרַפּוּ וְדַעוּ כִּי אֲנֹכִי אֱלֹהִים - אם תרפו את לפיתתכם מהכידון, מההגה, ותתנו למנוע להביע את עצמו, הוא יתחיל לדבר דיבורים של חן.

פתאום הנשמה מתחילה לפזם שיר שמייוחד רק לה. ניגון שלא היה בעולם למן ששת ימי בראשית עד עצם היום הזה, היום הזה שאתה חולץ מנעלים, ונועל נעלי בית.

ואתה מחליט שבשעה הקרובה, אתה לא הולך לשום מקום. העולם מבחוץ מת. אני כל כולי נמצא כאן, בתוך הבית, על הכסא, ממול אשתי, ממול הילדים. מול השכינה הקדושה.

ואז, הדיבורים של חן הללו יגררו אותך לנחת רוח. לשמחה. והכי חשוב לנחמה. נחמה זה לא פתרון של קסם שבעטיו הכל מסתדר. נחמה זה כלי התמודדות חדש, שמיוצר לפי המידות של הלכות, אבל בדיוק.